

רשומות

הצעות חוק

1 ביולי 2002

3147

כ"א בתמוז התשס"ב

עמוד

- 714.....הצעת חוק ההוצאה לפועל (תיקון מס' 25) (תביעות בסדר דין מקוצר), התשס"ב-2002
- 716.....הצעת חוק איסור לשון הרע (תיקון מס' 10) (החמרת ענישה), התשס"ב-2002
- 716.....הצעת חוק שירות המדינה (מינויים) (תיקון מס' 13) (ייצוג הולם), התשס"ב-2002
- 717.....הצעת חוק לתיקון פקודת הנויקן (תיקון מס' 11) (הגדרת בן זוג), התשס"ב-2002
- 717.....הצעת חוק למניעת סחר בבני אדם (תיקוני חקיקה), התשס"ב-2002

תיקונים עקיפים:

- חוק העונשין, התשל"ז-1977, תיקון מס' 70
- חוק סדר הדין הפלילי, התשמ"ב-1982, תיקון מס' 38
- חוק לתיקון סדר הדין (חקירת עדים), התשי"ח-1957, תיקון מס' 3
- חוק הסיוע המשפטי, התשל"ב-1972, תיקון מס' 4

מתפרסמות בזה הצעות חוק של חבר הכנסת מטעם ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת:

הצעת חוק ההוצאה לפועל (תיקון מס' 25) (תביעות בסדר דין מקוצר), התשס"ב-2002*

דיוספת סעיף	1.	בחוק ההוצאה לפועל, התשכ"ז - 1967 ¹ , אחרי סעיף 81, יבוא:
181	"בקשה לביצוע תביעה לסכום קצוב	תביעה לסכום כסף קצוב שאינו עולה על 50,000 שקלים חדשים, שיש עליה ראייה בכתב, המבוססת על חיקוק או על התחייבות מפורשת בכתב (בחוק זה - תביעה לסכום קצוב), ניתנת לביצוע כמו פסק-דין של בית משפט בכפוף להוראות סעיף זה.
	(ב)	תביעה לסכום קצוב לא תוגש לביצוע בלשכת ההוצאה לפועל אלא בתום שלושים ימים מיום שהמציא התובע לנתבע התראה בדבר כוונתו להגיש את התביעה לסכום קצוב לביצוע בלשכת הוצאה לפועל (להלן - התראה); התראה ניתנת להמצאה בזואר רגיל.
	(ג)	המבקש ביצועה של תביעה לסכום קצוב יגיש ללשכת ההוצאה לפועל בקשה על כך, לבקשה יצורפו, בנוסף על האמור בתקנות, העתק ההתראה ותצהיר על המצאתה למשיב.
	(ד)	נוכח ראש ההוצאה לפועל כי לא נתקיימו בתביעה התנאים הקבועים בסעיף קטן (א), ימחק אותה.
	(ה)	המשיב רשאי להגיש התנגדות לביצוע הבקשה בתוך שלושים ימים מיום המצאת האזהרה; להתנגדות יצורף תצהיר לשם אימות העובדות שביסודה; משהוגשה התנגדות יעבב ראש ההוצאה לפועל את הביצוע ויעביר את העניין לבית המשפט; לענין הדיון בבית משפט רואים את ההתנגדות כבקשת רשות להתגונן, או כבקשה למחיקת כותרת, לפי הענין;
	(ו)	על אף האמור בסעיף 7, התקופה שתיקבע באזהרה תהא 30 ימים מיום המצאתה.
	(ז)	על אף האמור בסעיף 7(ה), לא יינקטו הליכים לביצוע התביעה לסכום קצוב אלא לאחר המצאת אזהרה ולאחר שהלפה התקופה שנקבעה בה.
	(ח)	הוגשה לבית המשפט תביעה לסכום קצוב, שלפי חוק זה ניתן היה להגישה ישירות לביצוע בלשכת ההוצאה לפועל, לא יהיה התובע זכאי לכך שיפסק לזכותו שכר טרחת עורך דין בגין תביעתו.

* הצעת חוק מס' 2483/5: העברה לועדה ביום 1 בחשון התשס"ב (24 באוקטובר 2001).
¹ ס"ח התשכ"ז, עמ' 116; ס"ח התשס"ב, עמ' 214.

- (ט) שר המשפטים, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, רשאי בצו להגדיל את הסכום הנקוב בסעיף קטן (א) בצו כאמור ניתן לקבוע לכלל לשכות ההוצאה לפועל או ללשכת הוצאה לפועל מסויימת, כי תביעה שהוגשה לפני תחילתו של הצו לבית משפט שלום, תבוצע בלשכת ההוצאה לפועל, ובלבד שטרם הוגשה בה בקשת רשות להתגונן.
- (י) שר המשפטים, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת יתקין תקנות לביצוע סעיף זה, לרבות נוסח האזהרה וסמכותן המקומית של לשכות ההוצאה לפועל לענין תביעה לפי סעיף זה.

2. תחילתו של חוק זה בתום ששה חודשים מיום פרסומו. תחילה

דבר הסבר

(א) לפי ההצעה, ניתן להגיש להוצאה לפועל רק תביעות בסדר דין מקוצר שעניינן תביעות לסכום קצוב המבוססות על חישוב או על התחייבות מפורשת בכתב, ולא כל תביעה שניתן להגיש, לפי הדין הקיים, בסדר דין מקוצר (כך למשל, לא ניתן יהיה להגיש תביעת פינוי בהליך זה).

(ב) התביעה תוגש רק לאחד משלוש התראות לחיוב 30 ימים לפני הגשת התביעה:

(ג) המועד להגשת התנגדות יהיה 30 ימים, ובטרם תחלוף תקופה זו, תהיה הגבלה על הליכי הוצאה לפועל שניתן לנקוט.

(ד) שכר טרחה יגבה רק עבור הגשת התביעה להוצאה לפועל (ולא יתאפשר הליך כפול וגביית שכר טרחה כפול).

(ה) ראש ההוצאה לפועל יבחן את התביעות וימחק תביעות שהוגשו להוצאה לפועל שלא לפי התנאים המוצעים. כמו כן, בשלב ראשון, יוגבל סכום התביעה שניתן להגיש להוצאה לפועל ל-50,000 שקלים חדשים. שר המשפטים, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, יוכל להגדיל בעתיד בצו את הסכומים בהדרגה.

בהמשך הליכי החקיקה של ההצעה, ידון הנושא של בקשות לסעדים זמניים תוך איזון בין זכויות היסוד של הנתבעים כמו שעריון לא מוחזקים כחייבים, לבין זכויותיהם של התובעים לבטחת מימוש זכויותיהם.

הצעת החוק תביא להתייעלות ולחסכון בפעילותם של בתי המשפט.

אחד מהתפקידים הבסיסיים של מערכת המשפט הינו לאפשר לפרטיט לממש את זכויותיהם, וכשמדובר בזכויות שטרם הגיעו לפסקדין, ויש להוכיחן בבית משפט, לאפשר בידור נאות של תביעות.

יחד עם זאת, הדין היום הוא כי תביעות בסדר דין מקוצר מתנהלות בהליך מקוצר, זאת, מאחר שבסוג זה של תביעות הנסיון מלמד שבדרך כלל ידו של התובע על העליונה ולנתבע אין עילת הגנה טובה. לפיכך, הנטל, לפי הדין הקיים, הוא על הנתבע להראות שיש לו הגנה טובה ואין לו זכות אוטומטית להגיש כתב הגנה, אלא עליו לבקש רשות להתגונן ולצרף תצהיר לבקשתו.

מדי שנה מוגשות כ-140,000 תביעות אזרחיות בסדר דין מקוצר ר-85% מהנתבעים אינם מגישים בקשת רשות להתגונן לבתי המשפט. עובדה זו מביאה לכך שבפעול לא מתקיים בידור בתביעות אלו אך מבחינה מינהלית הטיפול הוא כפול: בבתי המשפט ואחר כך בלשכות ההוצאה לפועל. תשלום האגרות ושכר טרחת עורך-דין בדם מתחייב הנתבע הוא כפול.

על מנת להביא לחסכון וליעילות בטיפול בתביעות מוצע כי תביעות בסדר דין מקוצר תוגשנה ישירות להוצאה לפועל לביצוע, בדומה לשטרות. אם יגיש המשיב התנגדות יועבר הטיפול לבית משפט. באופן בו מטופלות היום בקשות רשות להתגונן או בקשות למהיקת כותרת.

ההצעה מנגננים שנעדו לשמור על זכויות הנתבעים להליך דוגן ולהודמטת לבידור תביעתם:

חבר הכנסת אגנת רובינשטיין

הצעת חוק איסור לשון הרע (תיקון מס' 10) (החמרת הענישה), התשס"ב-2002*

תיקון סעיף 6 1. בחוק איסור לשון הרע, התשכ"ד-1965, בסעיף 6, בסופו יבוא: "או כפל הקנס האמור בסעיף 61(א2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977".²

דברי הסבר

מוצע להכפיל את הקנס העומד היום על 19,300 בעבירות לפי חוק איסור לשון הרע. שמו הטוב של אדם הוא ערך יסודי הנגזר ישירות מכבוד האדם המוגן בחוק יסודי. ראוי שהקנס המרשית על מי שעבר עבירה ופגע בשמו הטוב של אדם, ישקף באופן הולם יותר את החומרה שיש בעבירה זו.

הקנס הנמוך הקבוע היום בצד העבירה אינו משרר את המסר הראוי ואין בו כדי להרתיע את העבריינים שהמוטיבציה שלהם לעבור את העבירות היא כלכלית, פעמים רבות.

חברי הכנסת איוב קרא, טלב אלסאנע, רומן ברחנפמן, חוסניה ג'בארה, חיים דרוקמן, תאופיק חטיב, אליעזר כהן, מקסים לוי, דוד מנן, נאוף מסאלחה, עופר חגיי

* הצעת חוק פ/2902: הועברה לוועדה ביום 7 בכסלו, התשס"ב (21 בנובמבר 2001).
1 ס"ח התשכ"ה, עמ' 240; ס"ח התשנ"ט, עמ' 18.
2 ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

הצעת חוק שירות המדינה (מינויים) (תיקון מס' 13) (ייצוג הולם), התשס"ב-2002*

תיקון סעיף 15 א1 1. בחוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959, בסעיף 15 א1 –

(1) בסעיף קטן (א), אחרי "הדרונית" יבוא "הבדואית";

(2) אחרי סעיף קטן (ה) יבוא:

"(הו) נציב שירות המדינה רשאי להורות כי לא ייקלט עובד חדש שאינו נמנה על קבוצה מהקבוצות המנויות בסעיף קטן (א) במשרד או ביהודת סמך, בדרגה או במקצוע מסוים, אם ראה שלא ננקטו האמצעים הנדרשים בנסיבות העניין, אשר יש בהם כדי לאפשר ולעודד ייצוג הולם, וכל עוד לא ננקטו אמצעים כאמור."

דברי הסבר

חוק שירות המדינה (מינויים) קובע את חובת משרדי הממשלה לנקוט באמצעים הולמים להשגת ייצוג הולם של נשים, אנשים עם מוגבלויות ובני האוכלוסיה הערבית בין עובדי המדינה. על פי החוק, נציב שירות המדינה יגיש לממשלה המלצות בדבר היעדים ורשאי הוא לקבוע הוראות לביצוע היעדים.

מטעם להוסיף בחוק סמכות מפורשת לנציב שירות המדינה למנות קליטת עובדים חדשים שאינם נמנים על אחת מהקבוצות הזכאיות לייצוג הולם, אם ראה שלא ננקטו האמצעים הנדרשים באותו משרד או יחידת סמך, שיש בהם כדי לעודד ולאפשר ייצוג הולם.

חברי הכנסת חוסניה ג'בארה, עזמי בשארה, יוסי כץ, מחמוד כגסאן

* הצעת חוק מס' פ/122: הועברה לוועדה ביום כ"ז בתמוז התשס"א (18 ביולי 2001).
1 ס"ח התשי"ט, עמ' 86; ס"ח התשס"ב, עמ' 96.

הצעת חוק לתיקון פקודת הנוזקין (תיקון מס' 11) (הגדרת בן זוג), התשס"ב-2002*

תיקון סעיף 2

1. בפקודת הנוזקין [נוסח חדש]¹, בסעיף 2, אחרי ההגדרה "הזויים" יבוא:

"בן זוג" – לרבות הידוע בציבור כבן זוג;

דברי הסבר

מאחר שכך, זכות התלוי לפיצויים נובעת מכך ששכל את מפרנסו ולכן צריכה להשתרע גם על ידוע בציבור. גם הזכות לשוויון מכתובה יחס זהה כלפי בן זוג נשוי כמו גם כלפי ידוע בציבור, שכן אין יסוד רלבנטי המצדיק הבחנה לעניין הזכות לתלויים. כך פירש בית המשפט העליון את הדין הקיים לגבי זכותם של התלויים לפיצויים (ר' ע"א 2000/97 לינדורן נ' קרנית – קרן לפיצוי נפגעי תאונת דרכים ואח') וכך ראוי גם לגבי סעיפים אחרים בפקודה המזכירים בן זוג, שגם הם מסדירים עניינים בהם אין יסוד להבחנה בין זוג נשוי לבין ידוע בציבור.

פקודת הנוזקין מתייחסת ל"בן הזוג" של אדם בסעיפים 18, 341 ובעיקר בסעיף 78 הקובע את זכותם לפיצויים של התלויים באדם שעולה גרמה למותו (חוק פיצויים לנפגעי תאונת דרכים, התשל"ח – 1975 מפנה לסעיף 78 גם באשר לזכות לתשלומים של תלויים באדם שמת בתאונת דרכים). מאחר שאין הגדרה ל"בן זוג" הכוללת מפורשות גם את הידוע בציבור, מוצע לכתוב במפורש בדין ש"בן הזוג" כולל גם ידוע בציבור. הגדרה זו מתאימה למציאות החברתית הקיימת ובמיוחד לתכלית המונחת ביסוד ההסדרים שבפקודת הנוזקין. כך למשל, לגבי סעיף 78, תכלית הפיצוי היא לפצות על איבוד התלויה, תוך החזרת המצב לקדמותו.

חברי הכנסת געמי חוק, תמר גרוסמן, אילן גילאון, חבה גלאון, יעל דיין, אבשלום חלק, סופה לנדבר, ענת מאור, יהודית נאות, וקטור בריילובסקי, אליעזר זרברג, יוסף לפיד, יוסף-יצחק פריצק

* הצעת חוק פ"מ/108: העברה לעדה ביום ב' בסיון, התש"ס (5 ביוני 2000). הצעת חוק פ"מ/255: העברה לעדה ביום כ"ז בתמוז, התשס"א (18 ביולי 2001).

1 דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 10, עמ' 226; התש"ס, עמ' 213.
2 ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

הצעת חוק למניעת סדר בבני אדם (תיקוני חקיקה), התשס"ב-2002*

תיקון חוק
העונשין (תיקון
מס' 70)

1. בחוק העונשין, התשל"ז-1977 –

(1) בסעיף 15(ב), בסופו יבוא:

(2) "או עבירה של סחר בבני אדם לעיסוק בזנות, לפי סעיף 203א."

בסעיף 203א, בסופו יבוא:

"(ג) הורשע אדם בעבירה לפי סעיף זה, לא יפחת עונשו מרבע העונש המרבי שנקבע לאותה עבירה, אלא אם כן החליט בית המשפט, מטעמים מיוחדים שירשמו, להקל בעונשו.

(ד) עונש מאסר לפי סעיף קטן (ג) לא יהיה, בהעדר טעמים מיוחדים, כולו על חנאי."

תיקון חוק סדר
הדין הפלילי
(תיקון מס' 38)

2. בחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982², בסעיף 117, האמור בו יסומן "(א)" ובסופו יבוא:

"(ב) הוגשה בקשה לגביית עדות מוקדמת בעבירה לפי סעיף 203א לחוק העונשין, התשל"ז-1977, יחליט בית המשפט בבקשה לא יאוחר משבועיים מיום הגשתה; העדות תיגבה בתוך חודשיים מיום ההחלטה, אלא אם כן האריך בית המשפט את התקופה מטעמים מיוחדים שיירשמו."

* הצעת חוק מס' פ"מ/2483: העברה לעדה ביום ד' בחשון, התשס"ב (24 באוקטובר 2001).
1 ס"ח התשל"ז, עמ' 226; ס"ח התשס"ב, עמ' 448.
2 ס"ח התשמ"ב, עמ' 43; ס"ח התשס"ב, עמ' 448.

הצעת חוק 3147, כ"א בתמוז, התשס"ב, 1.7.2002.

3. תיקון חוק לתיקון סדרי הדין (חקירת עדים) (תיקון מס' 3) בסעיף 2ב -
- (1) בסעיף קטן (א), אחרי "בשל עבירת מין" יבוא "או בשל עבירת סחר בבני אדם לעיסוק בזנות";
- (2) בסעיף קטן (ה) -
- (א) אחרי ההגדרה "עבירת מין" יבוא:
- "עבירת סחר בבני אדם לעיסוק בזנות" - עבירה לפי סעיף 2א03 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977;
- (ב) בהגדרה "מתלונן" בסופה יבוא "או בעבירת סחר בבני אדם לעיסוק בזנות".
4. תיקון חוק הסיוע המשפטי (תיקון מס' 4) -
- (1) בסעיף 2, אחרי "למי שידו אינה משגת לשאת בהם" יבוא "או בענינים ובהיקף שנקבעו בתוספת".
- (2) אחרי סעיף 8 יבוא:
- תוספת**
(סעיף 2)
- לשכת הסיוע המשפטי תיתן שירות משפטי -
- (1) לאדם שנעברה נגדו עבירה לפי סעיף 2א03 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 או עבירות נלוות -
- (א) בכל הנוגע להליכים לפי חוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952, ולא יחולו סעיפים 13 - 4;
- (ב) בכל הנוגע להליכים אורחיים הנובעים מביצוע העבירות כאמור, ולא יחול סעיף 3.

דברי הסבר

שבוצע על ידי אורח ישראל או תושב בחו"ל בלי לדרוש "פליליות כפולה" (דהיינו שהמעשים ייחשבו לעבירות גם במדינה שבה הן בוצעו). המדובר בנגע בינלאומי שיש למדינת ישראל ענין בבירורו כשהוא מבוצע על ידי אורחיה אף במקרים שבהם מדינה אחרת לא קבעה שמעשה זה הוא עבירה (בחלק מהמקרים תחיל ממילא סמכות שיפוט מכוח סעיף 16 לחוק העונשין משיאשררו האמנה הפרוטוקול). בענין סמכות השיפוט יחולו גם הכללים הותנאים המפורטים בסעיף 9 ובסעיף 14(ג) לחוק העונשין בענין הסכמת היריץ המשפטי לממשלה להגשת כתב אישום כאמור או הדרישה שסמכות השיפוט תחיל רק במקרים שבהם לא זוכה כבר האדם במדינה שבה עבר את העבירה או אם הורשע בה - לא ריצה את עונשו.

(ב) מוצע לקבוע כי על עבירה של סחר בבני אדם תחול החובה להטיל עונש מערי שלא יהיה כולו על תנאי אלא מטעמים מיוחדים.

תיקון חוק סדר הדין הפלילי

מוצע לקבוע כי כאשר נפתחה הקירה בעבירה של סחר בבני אדם לעיסוק בזנות ולבית המשפט מוגשת בקשה לגביית

תופעת הסחר בנשים בישראל המורה בהיקפה ומגמתה לממדים של תעשיית סחר בעבדים מודרני, שעיקרה הוא למטרות זנות. ישראל נהפכה למרכז פעיל ונח בכל הנוגע לסחר בבני אדם, לניצול נשים, הפחדה, איום, הטיפה, אלימות מינית ופיזית.

מדינה מתקנת צריכה להילחם בתופעה כאמור, ומדינת ישראל אף חתמה ביום 12.12.2000 על אמנת האו"ם נגד הפשע המאורגן הבינלאומי (להלן - האמנה) וביום 14.11.2001 על הפרוטוקול למניעת, מיגר תעשיית סחר בבני אדם (להלן - הפרוטוקול), שטענו להילחם, בין היתר, בתופעה זו (האמנה הפרוטוקול טרם אושררו).

רוב ההצעות במסגרת תיקוני החקיקה המוצעים הן פרי עבודתה של ועדת הקירה פרלמנטרית לבחינת הנושא של סחר בנשים. לאחר לימוד הנושא, שמיעת עדים ומומחים ועיון בתומר רב הגיעה הוועדה למסקנה שיש לזום תיקוני חקיקה על מנת להילחם בתופעת הסחר בנשים ביתר תיעלות.

להלן פירוט התיקונים המוצעים:

תיקון חוק העונשין

(א) מוצע להחיל סמכות שיפוט על עבירות סחר בבני אדם

³ ס"ח התשי"ה, עמ' 16; ס"ח התשנ"ה, עמ' 152.

⁴ ס"ח התשל"ב, עמ' 95; ס"ח התשנ"ט, עמ' 114.

⁵ ס"ח התשי"ב, עמ' 354.

ההצדקה לנקיטת הליך מיוחד זה בבירור עבירות של סחר למטרת זנות, נובעת מהפגיעות המיוחדות של הקורבנות במערכת היחסים עם הנאשם שהחזיקו בתנאי שיעבוד וכליאה ונקט כלפיהן באיזמים ובהפחדה.

תיקון חוק הסיוע המשפטי

מוצע לקבוע שנפגע מעבירה של סחר בבני אדם או מעבירות נלוות המאפיינות עבריינות זו היא זכאי לייצוג משפטי עצמאי על ידי לשכות הסיוע המשפטי שבמשרד המשפטים. הייצוג יינתן בהליכים לפי חוק הכניסה לישראל (מעצר מינהלי בטרם גירוש מישראל) ובתביעות אזרחיות של קורבנות העבירה נגד מבצעי העבירות. ייצוג משפטי עצמאי גם ימנע תופעה לפיה קובעים סוחרים בנשים מי יהיו עורכי הדין שייצגו את קורבנות העבירה בבתי המשפט (על תופעה חמורה זו עמד נשיא בית המשפט העליון, השופט ברק, בבג"צ 1119/01 אלונה זוריצקייה/משרד המשפטים ובבג"צ 3536/01 פלונית/משרד ישראל).

עדות מוקדמת, יחליט בית המשפט בבקשה לא יאוחר מתום שבועיים ימים מיום הגשת הבקשה והעדות תיגבה לא יאוחר מתום חודשיים ימים, אלא אם כן החליט בית המשפט אחרת מטעמים מיוחדים שירשמו. זאת על מנת לאפשר לקורבנות להיעיד ולחזור בהקדם האפשרי לארץ מוצאם. התיקון מיועד לתחום זמנים לגביית העדות. כאשר לתנאים המיוחדים בהם יאפשר בית המשפט לגבות עדות יחולו הוראות סעיף 117 לחוק סדר הדין הפלילי שנועדו לאן בין זכויות הנאשם לבין צרכי הנפגעים מהעבירה.

תיקון חוק לתיקון סדר הדין (חקירת עדים)

מוצע לקבוע כי בעת בירור המשפט בעבירות של סחר בבני אדם לעיסוק בזנות וכול נפגע לבקש להיעיד ללא נוכחות הנאשם אלא רק בנוכחות סניגורו, על מנת להגן על הקורבן ולמנוע ממנו את הפחד האימים שיצר המפגש עם הנאשם בעבירה. ההסדר יהיה זהה להסדר הקיים לגבי העדת מתלונן בעבירות מין ויחולו הסייגים והתנאים הקיימים היום בחוק המבטיחים את זכויות הנאשם.

חברי הכנסת יעל ריין, נעמי חזן, סופה לנרבר, זהבה גלאון, תמר גרוצנסקי, אהוד טיבו, רחמים מלול, יהודה נאות, מרינה סולדקיץ, יאיר פרוץ.

